

НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ХАРКІВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ
ІНСТИТУТ”

Всеукраїнська
науково-практична
конференція

МАРКЕТИНГОВІ ТА
ОРГАНІЗАЦІЙНІ
МЕХАНІЗМИ
ПОВОЄННОГО
РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ
ГОСТИННОСТІ ТА
ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

14 -15 Листопада
2023 року

ХАРКІВ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МАРКЕТИНГОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ
МЕХАНІЗМИ ПОВОЄННОГО
РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ГОСТИННОСТІ ТА
ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Матеріали
I Всеукраїнської науково-практичної конференції
(14-15 листопада 2023 року)
Частина 1

Харків
2023

Ніколаєва О. О., Куниця К. В. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ КУЛІНАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ В РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ	409
Носирєв О. О. ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ	412
Осадчий М. Л. ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	416
Павленко Л. Р., Мозольський Е. В., Стригуль Л. С. ПЕРСПЕКТИВИ ПІСЛЯВОЄННОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ ХАРКІВЩИНИ	420
Плотніченко С.Р. ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОЛЬЩІ	421
Пономарьова Е.П., Зікій Н.Л. МОРСЬКИЙ ТУРИЗМ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	423
Пучковська В. О., Черногор Н.С. РОЗВИТОК ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	426
Райко Д. В., Кролівець І. В. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ	429
Редько В.Є., Ляшук Д.Г. «ЗЕЛЕНІ» РІШЕННЯ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ УКРАЇНИ	433
Рудакевич І. Р. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ МІСТА ТЕРНОПІЛЬ	436
Савонік Т. П., Котюк М. С., Денисенко Д. С. ЕТНІЧНІ ФЕСТИВАЛІ ЯК ЧИННИК СТИМУЛЮВАННЯ СТАЛОГО ТУРИСТИЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	439
Сбігнєва К. І., Чорна О. Ю. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І ЗАГРОЗИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ	442
Сичов А.О. ЗАХОДИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	445
Смирнов Д.В., Харченко О. М. КОЛОМИЙСЬКИЙ МУЗЕЙ ПИСАНКИ – ОСНОВНІ АСПЕКТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	449
Соколенко А.С., Діденко Б.П. РОЗВИТОК ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ З ПОЗИЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	451
Степаненко І., Тищенко О.Л. ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	454
Тебенко В.М. РОЗВИТОК СФЕРИ ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ	456
Тесленко А.О., Харченко О. М. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЛЕОТУРИЗМУ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ	460
Телетов О. С., Подус К. О., Телетов Д. О. РОЗВИТОК КОМУНІКАЦІЙНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ТУРИЗМІ ТА ГОСТИННІЙ СПРАВІ	462
Тищенко О.Л. РОЗВИТОК АКТИВНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	465
Туренко А., Тищенко О.Л. ПОДОРОЖІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	467
Туренко А.В., Бондар С.В. ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ КАРПАТСЬКИХ ГІР ДЛЯ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	470
Ухова П.О., Компанець К.А. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ	474
Фролов В.М., Діденко А.В. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ	475
Ханенко А.В., Корадіні В.А. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕСОНАЛОМ ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА	477
Ханенко А.В., Кузь Д.В. ЕФЕКТИВНИЙ РИНОК ГОТЕЛЬНИХ ПОСЛУГ - ВАЖЛИВА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	479
Ханенко А.В., Корадіні Х.М. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ: УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	483
Хоменко А. І., Ростоцька С. А., Харкава О.Б. РОЗВИТОК МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ У ЛЬВІВСЬКОМУ РЕГІОНІ	485
Ціватий В.Г. ТУРИСТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ І КОНЦЕПТ «ГОСТИННІСТЬ» ЯК	489

Зараз важливо акцентувати на тому, що туризм – це ще й реабілітація. Це величезна потреба, з якою ми уже зіткнулись, а після перемоги з цим буде ще більше проблем, адже повернеться багато поранених воїнів. Зараз в Україні слід створювати програми з підтримки подорожей й відпочинку під час війни, бо людям потрібно відновлюватись морально. Нам усім треба відпочивати, щоб краще працювати, щоб захищати країну, щоб бути сильними й здоровими – перш за все емоційно. Відпочинок – це відновлення. Тому нам усім обов’язково потрібно відновитися та боротися, кожен на своєму фронті, далі.

Список використаних джерел:

1. Шуміхін Є. Голова ДАРТ Олеськів: Після війни туризм зміниться в будь-якому випадку. URL: <https://interfax.com.ua/news/interview/826803.html>.
2. Туризм у Києві: сучасний стан та плани з відновлення сфери. *Вечірній Київ* : веб-сайт. URL: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/71973/>

Тебенко В.М.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри
економіки та бізнесу*

*Таврійський державний агротехнологічний
університет ім. Дмитра Моторного
м. Запоріжжя, Україна*

РОЗВИТОК СФЕРИ ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Україна має надзвичайно вигідне географічне розташування, розвинену транспортну мережу, володіє значними природно-рекреаційними ресурсами та історико-культурними пам’ятками, населена працелюбним і гостинним народом, має багату національну кухню. Забезпечити високу віддачу від потужного туристичного потенціалу країни, ефективно його використання в інтересах активного відпочинку та оздоровлення можна лише за умов чіткої організації туристичної діяльності, зміцнення існуючої та створення нової матеріально-технічної бази з активним використанням інноваційних технологій, залучення досвідчених і кваліфікованих кадрів.

Розвиток рекреації та туризму для Одещини є стратегічним видом діяльності. Одеська область має всі передумови для формування сучасних туристичних послуг, збільшення нових туристичних потоків, забезпечення доступності відпочинку для різних верств населення, у тому числі для осіб з обмеженими фізичними можливостями, а інвестиційна політика відіграє вирішальну роль у забезпеченні сталого розвитку економіки регіону та формує механізм залучення як внутрішніх, так і іноземних інвестицій. Крім цього туризм є одним з найбільш вагомих джерел утворення робочих місць.

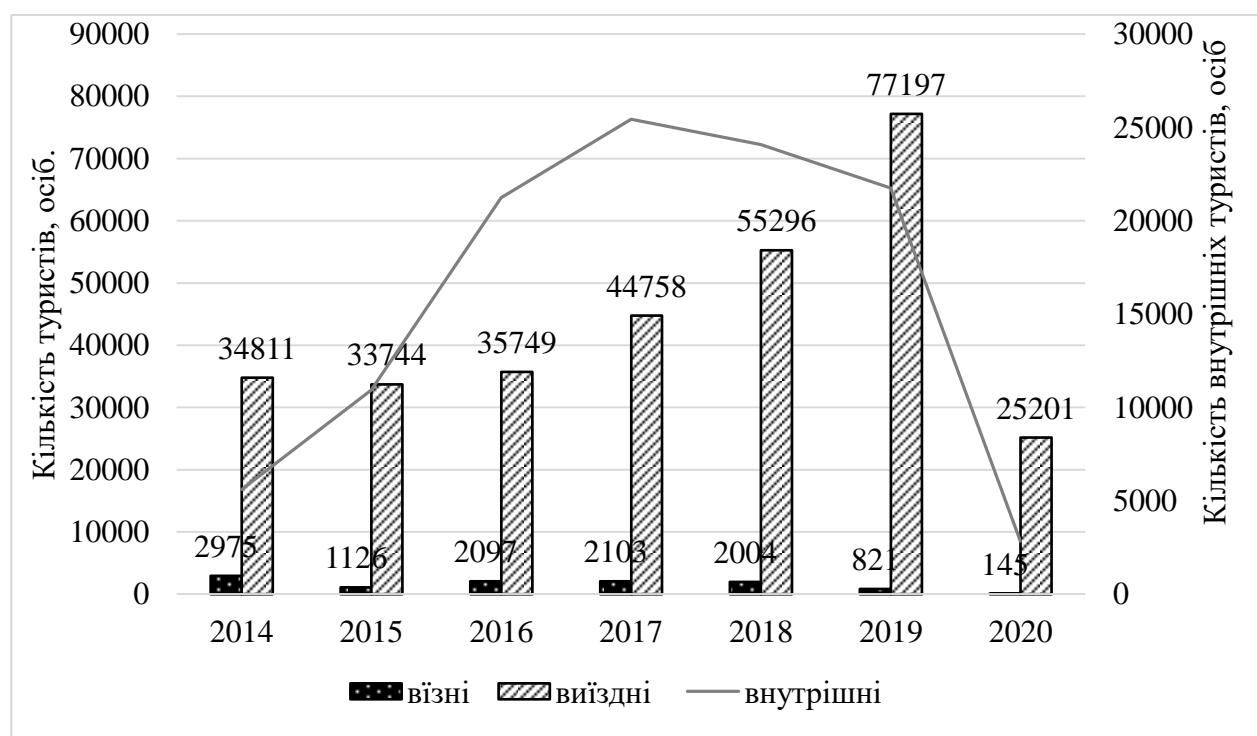
Пандемія Covid-19 зіграла вирішальну роль в зменшенні кількості подорожей за кордон для людей у всьому світі, зокрема, і в Україні. Однак така ситуація стала поштовхом для відкриття нових туристичних ринків,

переосмислення туристичних маршрутів та стрімкого розвитку внутрішнього туризму.

Одеський регіон має в наявності сприятливі природно-кліматичні умови та курортно-рекреаційні ресурси. Лікувальний профіль курортів міста та області – кліматобальнеогрязьовий. Одеська область характеризується наявністю природних лікувальних ресурсів: мінеральні води; лікувальні грязі, ропа лиманів та озер; морське узбережжя; природні об'єкти і комплекси зі сприятливими для лікування, оздоровлення та медичної реабілітації кліматичними умовами. Кліматичні умови області сприятливі для курортно-рекреаційної діяльності. Лікувальними водними об'єктами на території області є відомі родовища пелоїдів Куяльницького і Хаджибейського лиманів, а також родовища мінеральних вод Одеське, Куяльницьке, Чорноморське.

За своїм туристичним потенціалом Одеса посідає одне з провідних місць в Україні (рис.1). У 2016-2020 роках розвиток туризму в м. Одесі здійснювався в межах виконання Програми розвитку туризму в м. Одесі на 2016-2020 роки, завдяки якій проведені основні заходи, що сприяли популяризації м. Одеси як на українському, так і на міжнародному ринках, залученню додаткової кількості туристів в Одесу, а саме:

- проведено 29 престурів, 27 фам- та промотурів для українських та іноземних представників засобів масової інформації та туристичних операторів;
- 40 візитів до інших міст України та країн світу задля реалізації проекту «Одеса їде в гості»;
- взято участь у 48 міжнародних туристичних виставках та ін.

Рис. 1. Динаміка кількості туристів обслуговуваних туроператорами та турагентами в Одеській області за формами туризму [1]

Сприятливими роками для розвитку туризму в Одеській області, як і в цілому по Україні були 2016-2019 роки. На рисунку 1 можна побачити основні тенденції за останнє десятиріччя за кількістю туристів, обслугованих туроператорами та турагентами в Одеській області за формами туризму. Не може не привернути увагу значне скорочення залучення українців до внутрішнього туризму у 2020 році, та значне перевищення кількості виїзних туристів над іноземними.

Обмежувальні заходи, введені у зв'язку з карантинном, призвели до суттєвого зменшення кількості іноземних туристів. Це призвело до потреби переорієнтування діяльності, оскільки структура в'їзних туристичних потоків до міста Одеса зазнала значних змін. Відтак, всі зусилля спрямовані, в першу чергу, на розвиток внутрішнього туризму в країні, підтримку туристичного бізнесу в регіоні та підвищення конкурентоспроможності міста у сфері туризму на національному рівні. Відзначається перерозподіл структури туристичного потоку, де кількість внутрішніх туристів значно перевищила кількість іноземних туристів. Пандемічні обмеження змусили галузь туризму орієнтуватися на революційні інновації, включаючи цифрові технології та розвиток креативного сектору економіки. Соціальне дистанціювання ще більше підштовхнуло галузь в напрямок цифрових рішень та креативного мислення

З 2019 по 2020 рік кількість турагентів (юридичних осіб) в області зменшилася на 27, турагентів (ФОП) відповідно на 39 осіб. Кількість обслуговуваних туристів у 2020 році між юридичними та фізичними особами була відповідно 14948 та 13234 туриста. Туроператорами та турагентами було реалізовано 10421 туристичний пакет загальною вартістю 196519,6 тис.грн. Турагентами (ФОП) було реалізовано 7984 туристичний пакет, загальною вартістю 198432,8 тис.грн. Слід відмітити, що більш ніж 84 % реалізованих пакетів були реалізовані виїзним туристам для подорожі за кордон [2].

Якщо проаналізувати розподіл туристів в Одеську область за метою поїздки, то можна відмітити, що більшість з них здійснили поїздку з метою дозвілля та відпочинку. Незначну частину складає туризм з метою навчання або службові та ділові поїздки.

В Одесі та Одеській області розташовано понад 4500 об'єктів культурної спадщини, що охоплюють період від античності до ХХ століття. Найвища концентрація архітектурних пам'яток спостерігається в центральній частині Одеси, де розташовані видатні об'єкти, такі як Одеський національний академічний театр опери та балету, Потьомкінські сходи, ансамбль Приморського бульвару, Воронцовський та Шахський палаці, а також палаці Абаза та Гагаріних, які популярні серед туристів. Також в області знаходяться цікаві пам'ятки, такі як Палац Курисів у с. Курисове Лиманського району та Палац-садиба Дубицьких у с. Василівка Біляївського району.

У довоєнні роки спостерігалось збільшення заходів, спрямованих на привертання туристів до регіону, включаючи фестивалі, виставки, конференції, прес-тури та інші події. Кількість проведених фестивалів, конференцій та виставок значно зросла к 2020 року.

Внутрішній туризм в Україні нині переживає значний ріст. Цей зріст попиту був викликаний рядом чинників, включаючи обмеження на виїзд чоловіків з країни і економічну нестабільність для тих, хто раніше обирав іноземні курорти для відпочинку. Головним напрямком туризму стали курорти на заході України. Одеський регіон в цьому році не в тренді, про що свідчить зменшення кількості туристів майже на 80%.

Основним джерелом інформації про туристичні об'єкти України, з якого користувачі, які мандрують по країні дізнаються про них, є соціальні мережі – про це заявила половина опитаних (50%). Другим за популярністю джерелом інформації є поради від родичів, знайомих та колег (40%). На третьому місці розташувалася загальна мережа Інтернету (33%). Крім цього, кожен п'ятий респондент зазначив, що вони дізнаються про українські туристичні об'єкти через YouTube, і ще 12% використовують телебачення для цієї мети. Важливо зазначити, що жінки значно частіше, ніж чоловіки, вказують на соціальні мережі як головний ресурс для отримання інформації про туристичні об'єкти в Україні. З іншого боку, чоловіки відзначають YouTube як більш важливе джерело інформації. За винятком цих відмінностей, респонденти обох статей не демонструють значних розбіжностей у відповідях на питання про ресурси, з яких вони отримують інформацію про туристичні об'єкти в Україні [3].

Туристична галузь є ключовим фактором розвитку регіону, який має всі необхідні передумови для активного розвитку внутрішнього та міжнародного туризму. Це обумовлено його географічним розташуванням, сприятливим кліматом, присутністю найбільшого морського порту в Україні, розвиненою курортно-рекреаційною інфраструктурою, а також наявністю зручних транспортних, фінансових та соціально-культурних ресурсів.

Проте, подальший розвиток туризму обмежується наступними чинниками: недосконалістю законодавства та нормативно-правової бази в галузі туризму; недостатньою розвиненістю туристичної інфраструктури; недостатньою кількістю сучасних готелів рівнем 3-4 та 5 зірок, які відповідають міжнародним стандартам та сертифікаційним вимогам; невідповідним станом багатьох об'єктів туристичної привабливості, історико-культурних пам'яток та музеїв, які гальмують збільшення туристичного потоку та створення нових туристичних маршрутів; недостатньою кількістю висококваліфікованих кадрів в сфері туризму.

Розвиток галузі туризму може створити нові робочі місця та сприяти економічному прогресу у регіонах. Місцеві компанії можуть використовувати новаторські підходи для приваблення туристів і поліпшення якості наданих послуг. Загалом, інновації в галузі туризму не лише покращують комфорт подорожей, але також мають значний вплив на економіку та екологію. Постійний розвиток та впровадження новаторських ідей є важливим чинником для сталого розвитку туристичної галузі.

Список використаних джерел:

1. Туристична діяльність в Україні URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ/2019/tyr/tyr_dil/arch_tyr_dil.htm (дата звернення 5.10.2023)

2. Туристична статистика URL:<https://www.tourism.gov.ua/blog/dart-oprilyudnyuie-masshtabni-turistichni-doslidzhennya> (дата звернення: 15.10.2023).

3. Туристична статистика. Звіт за результатами опитування «Проведення дослідження внутрішнього та виїзного туризму українців», URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/dart-oprilyudnyuie-masshtabni-turistichni-doslidzhennya> (дата звернення 10.01.2023)

4. Завадських Г.М., Тебенко В.М., Лисак О.І. Інноваційні складові відновлення сфери . *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. №3(70). 2022. С. 70-75.

Тесленко А.О.
здобувач ОС «Магістр»
Харченко О. М.
кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри
туристичного та готельного бізнесу
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЛЕОТУРИЗМУ У ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Серед геологічних ресурсів Поділля унікальними за своєю природою є спелеологічні ресурси, насамперед, карстові печери, яких у регіоні нараховується більше сотні. Але, на думку вчених, тут відкрито лише п'яту частину всіх печер. На Поділлі знаходяться найдовші гіпсові печери світу з нескінченими лабіринтами, залами казкової краси, підземними струмками та озерами. Розташовані вони на глибині від 10 до 50-60 метрів. Кожна з печер є унікальною і неповторною за своєю красою, але є ряд спільних ознак, властивих усім гіпсовим печерам Поділля. У них переважають вузькі щілинні ходи, поєднані з тектонічними тріщинами двох основних напрямків: північно-західного, паралельного до Карпат, і північно-східного, перпендикулярного до них. У місцях згущення та перетину тектонічних тріщин різних напрямків утворюються різноманітної форми порожнини – зали [1].

«Печери Млинки» – це система печер, яка знаходиться в Тернопільській області України, поруч із селом Залісся. Ця природна атракція вражає своєю унікальною красою та загадковістю.

Млинці приваблюють відвідувачів своєю неповторною красою та унікальними особливостями:

1. Природна краса: печери вражають своєю природною красою, включаючи унікальні сталактити та сталагміти, які утворюються протягом тисячоліть.

2. Таємничість і загадковість: підземний світ завжди був викликом для людства. Печери створюють атмосферу таємничості та інтригують відвідувачів.